ISTORICUL PALATULUI MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Virgil ANDREI

Actualul sediu al Marii Adunări Naționale, ridicat pe dealul Mitropoliei, a fost unul din impozantele edificii construite în capitala țării spre sfîrșitul veacului al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea.

Clădirea, așezată într-o poziție dominantă a orașului, se remarcă prin caracteristicile sale ca lucrare arhitectonică de artă monumentală, dar în același timp și prin faptul că pe locul unde este așezată și-au desfășurat activitatea vechile adunări reprezentative ale Țării Românești, iar la 24 ianuarie 1859 Adunarea electivă a hotărît aici unirea cu Moldova și alegerea unui singur domnitor în persoana lui Alexandru Ioan Cuza.

La începutul secolului XVII, dealul pe care se înalță palatul parlamentului român era acoperit de vii ce se întindeau dinspre Dealul Spirii pînă înspre Calea Văcărești. Pe acest deal, pe locul unei biserici mai vechi din lemn, a început sub domnia lui Constantin Șerban, și a soției sale Bălașa, în anul 1656, construcția Mitropoliei, astăzi Patriarhie, cît și a clădirilor anexe.

Unul din numeroșii călători străini — Paul de Alep — care în cursul vremii au vizitat Bucureștii relata în 1657, că lăcașul nu era terminat complet, iar după unele documente rezultă că în 1658, în timpul domniei lui Mihnea al III-lea, biserica a fost tîrnosită.

Din anul 1661 ea a devenit biserica catedrală a Mitropoliei Țării Românești. În noua biserică așezată pe vîrful colinei, se vor unge de acum înainte domnii Țării Românești, așa cum spun cronicele. Tot aici se vor aduna mulțimile, manifestîndu-și nemulțumirile și năzuințele, după cum s-a întîmplat în anii 1668, 1821, 1848, la 22—24 ianuarie 1859.

După cum se știe, prin Regulamentul Organic, în țările române au luat ființă organe reprezentative cu caracter mai modern. În Țara Românească, Obișnuita Obștească Adunare a funcționat aici din 1831 într-o clădire de pe partea povîrnișului sud-vestic al dealului Mitropoliei, pe locul unde azi se află Palatul Marii Adunări Naționale. Deosebit de interesante sînt informațiile călătorului rus Demidoff care, la 15 iulie 1837, după ce a vizitat Adunarea Obștească, arăta că incinta unde discutau boierii era extrem de simplă, lungă și îngustă, iar membrii adunării vorbeau de la locul unde erau așezați.

În ce privește partea rezervată publicului, aceasta era restrînsă, participînd puțini invitați care stăteau în general în picioare.

După 1851 se vor face unele reparații și transformări ale localului, din care cea mai importantă a fost dărîmarea vechii săli de ședințe și construirea unui local nou pentru nevoile întrunirii „Divanului Ad-hoc". Lucrarea a fost executată în cursul anului 1857, sub conducerea arhitecților Freiwald și Schlatter, iar noua sală de ședințe a fost construită pe locul unde se află acum holul de la intrarea principală a Palatului Marii Adunări Naționale.

Cu toate amplificările realizate, localul era încă nesatisfăcător și neîncăpător, mai ales pentru a adăposti cele două Camere legiuitoare, din București și Iași, care urmau să se întrunească laolaltă în ziua de 24 ianuarie 1862. Încercările de a găsi altă clădire mai spațioasă, rămînînd fără rezultat, a făcut ca în cursul anului 1861 să se mai adaoge două săli și un bufet la clădirea existentă.

https://biblioteca-digitala.ro

Vechea clădire a Adunării deputaților, înainte de 1906

Mai tîrziu, în anul 1882, Adunarea Deputaților a votat un proiect de lege prin care guvernul era autorizat să înceapă construirea în capitală a mai multor edificii importante, printre care un palat al Parlamentului, atît pentru ședințele Adunării Deputaților cît și pentru cele ale Senatului. Prin legea adoptată în ședința de la 6 iunie 1882, s-a deschis un credit de 5 milioane lei pentru construirea unui astfel de local, dar lucrările nu au început din cauză că nu a fost găsit un loc corespunzător. Datorită exproprierilor făcute, o parte însemnată din suma votată a fost cheltuită pentru plata terenurilor. În 1885 s-au făcut lucrări de reamenajare și reparații la palat și sala de ședințe, pavîndu-se cu acest prilej terenul din fața lui. Din schițele și planurile păstrate, rezultă că sala de ședințe era dreptunghiulară, cu o tribună prezidențială și una rezervată pentru vorbitori, ambele așezate pe o platformă, străjuite de două lampadare cu multe lumini, iar de o parte și de alta a platformei se aflau busturile unor personalități parlamentare de seamă.

Cu toate reparațiile și reamenajările făcute, localul a rămas necorespunzător în ceea ce privește condițiile de desfășurare a ședințelor celor două adunări legislative precum și a înfățișării sale exterioare.

În anul 1890 a fost organizat un concurs pentru cele două clădiri ale parlamentului României. Arhitectul român D. Maimarolu a obținut premiul I pentru proiectul palatului Adunării Deputaților, iar la concursul pentru palatul Senatului, premiul I a fost atribuit arhitectului francez, A. Marcel.

Lucrările de construcție vor începe însă mult mai tîrziu, după ce Adunarea Deputaților a votat, la 6 martie 1906, proiectul de lege prin care se deschidea pe seama Ministerului de Finanțe un credit de 550 000 lei pentru a se construi o sală nouă de ședințe și a transforma pe cea veche în „sala pașilor pierduți", precum și pentru a se procura mobilierul necesar.

Prin contractul din 7 septembrie 1906, încheiat între Ministerul de Finanțe, dirigintele lucrării, arhitectul D. Maimarolu și constructorii ing. E. Grant și G. Perlasca, lucrările trebuiau să înceapă în toamna anului 1906 și să fie terminate la 15 octombrie 1907, dar din cauza unor întîrzieri, termenul nu a fost respectat și abia spre sfîrșitul anului 1908, la 8 decembrie, sala de ședințe a fost pusă la dispoziția Camerei deputaților.

În anii 1912—1915 au continuat lucrările de construcție a palatului la aripa din est și vest, fiind demolate chiliile fostei mitropolii spre aripa de răsărit pe o lungime de 18 m și încăperile vechiului local pe o lungime de 24 m.

Cu toate protestele mitropolitului de atunci, lucrările au continuat, iar la începutul anului 1916, dealul Mitropoliei căpătase o altă înfățișare datorită noului și impunătorului edificiu.

Fațada principală a palatului, cu un parter impozant, este dominată de corpul intrării decroșat și tratat cu portic, avînd șase coloane masive, grupate cîte două, și o elegantă cupolă de mari proporții a sălii de ședințe, care formează și axa de compoziție a edificiului. Fațada principală este întregită prin două volume de colț, subordonate corpului central din punct de vedere al tratării arhitecturale. Fațada laterală (latura de nord-est) simetrică, este impunătoare prin arhitectura ordonată, tratată prin

https://biblioteca-digitala.ro

pilaștrii pe două nivele și prin corpurile de colț decorate și dominante. Aripa laterală dinspre vest a clădirii nu a putut fi terminată la predarea lucrării, din lipsa alocării fondurilor necesare.

Spre strada Principatele Unite, palatul prezintă patru nivele, primul exprimat sub forma unui subasment masiv executat din piatră, al doilea puternic bosat, peste care se ridică nivelul de acces spre intrarea principală.

Din ansamblul palatului face parte frumosul parc, cu acces direct din strada Principatele Unite și legat prin scări monumentale de platoul pe care se află intrarea principală a clădirii.

Interiorul tratat în același stil arhitectonic neodoric, este dominat de sala de ședințe, în jurul căreia sînt grupate restul încăperilor.

În ansamblu, clădirea se impune printr-o arhitectură monumentală, constituind unul din edificiile remarcabile din țara noastră.

Înainte de primul război mondial în acest local s-au ținut cu regularitate ședințele sesiunilor Camerei Deputaților, excepțind perioada noiembrie 1916 — decembrie 1918, cînd din cauza împrejurărilor războiului ședințele Parlamentului s-au desfășurat la Iași, în localul Teatrului Național.

Intrarea în actuala clădire a Marii Adunări Naționale

După primele alegeri parlamentare care au avut loc după terminarea războiului și realizarea unității naționale, la 20 noiembrie 1919 au fost convocate noile corpuri legiuitoare, Adunarea Deputaților s-a întrunit la Ateneul Român din cauza sporirii numărului membrilor săi la 568 deputați, față de 180 de locuri cîte avea sala din palatul propriu. În locul Camerii Deputaților în această clădire s-au desfășurat lucrările Senatului.

Această situație a durat pînă la 28 noiembrie 1920, cînd, activitatea Camerei Deputaților s-a reluat în actualul palat, iar pentru ședințele Senatului a fost destinată o parte a clădirii Universității din București.

La 6 septembrie 1940, odată cu instaurarea regimului de dictatură militar-fascistă, parlamentul a fost dizolvat în virtutea Decretului nr. 3052 din 5 septembrie din acel an.

După această dată în clădire au fost instalate diferite instituții : Comisiunea mixtă româno-bulgară, Comisariatul dobrogean și ale Direcției Apelor, Reg. II din Ministerul Comunicațiilor, iar după 23 August 1944, a funcționat Comisia Aliată de control.

În urma victoriei forțelor revoluționare din țara noastră, care au impus regimul democratic de la 6 martie 1945, a fost emis Decretul nr. 2218 din 15 iulie 1946, care a reorganizat instituția legislativă a statului român prin adoptarea sistemului parlamentar unicameral.

Ca urmare a alegerilor din 19 noiembrie 1946, la 1 decembrie 1946, au fost deschise în acest palat lucrările primului parlament democrat din istoria țării noastre — Adunarea — Deputaților în care rolul dominant îl aveau reprezentanții clasei muncitoare, țărănimii muncitoare, intelectualității legate de popor. După istoricul act de la 30 decembrie 1947, abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române, aici au continuat să se desfășoare lucrările Marii Adunări Naționale, organul suprem al puterii de stat, potrivit prevederilor Constituției Republicii Populare Române din 13 aprilie 1948.

În prezent în acest înalt for legislativ al României socialiste sînt discutate și adoptate de aleșii poporului, toate legile și hotărîrile care asigură dezvoltarea și perfecționarea activității statului nostru în procesul de desăvîrșire a construcției socialiste.

Edificiul așezat pe locul unde cu peste 140 de ani în urmă se întruneau primii deputați într-un organ legislativ al Țării Românești, constituie în același timp un simbol, deoarece aici au fost consemnate marile momente istorice, ca actul unirii din 24 ianuarie 1859, proclamarea la 9 mai 1877 a independenței naționale, desăvîrșirea unității naționale a statului nostru, proclamarea republicii, legea naționalizării, colectivizarea agriculturii, planurile cincinale de dezvoltare a economiei naționale, politica internă și externă a țării susținută cu entuziasm și fermitate de întregul popor iar în prezent se înfăptuiește vasta operă de legiferare a propășirii națiunii noastre socialiste pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

https://biblioteca-digitala.ro